

Svenska folkets betalningsvanor 2018

Maj 2018

Svenska folkets betalningsvanor 2018

Svenska hushåll använder i allt större utsträckning elektroniska betalningsmedel som bankkort och Swish samtidigt som kontantanvändandet minskar. Bland de elektroniska betalningsmedlen dominerar bankkort fortfarande, men Swish blir alltmer populärt. 80 procent av de svarande betalade med bankkort vid sitt senaste köp. Motsvarande siffra 2016 var 64 procent. Sex av tio uppger att de använt mobiltjänsten Swish under den senaste månaden, lika många anger att de använt kontanter under den senaste månaden. Även om kontantanvändandet minskar är det få hushåll som upplever problem med att affärer och butiker inte accepterar kontantbetalning. Betalningsvanorna skiljer sig också åt i olika befolkningsgrupper där yngre i högre grad föredrar elektroniska betalningsmedel. Kontantanvändningen är något högre i glesbygden än för riket som helhet och ligger på ungefär samma nivå som vid undersökningen 2016.

Om undersökningen

Vartannat år genomför Riksbanken en undersökning för att få en bild av hur svenska folkets betalningsvanor ser ut och förändras över tid. I undersökningen intervjuades cirka 2 000 slumpvis utvalda personer i åldrarna 18-84. Årets undersökning har kompletterats med en fördjupande studie för glesbygden¹ för att kartlägga hur betalningsvanorna där skiljer sig från genomsnittet i landet. Den kompletterande undersökningen bestod av cirka 500 intervjuer.

Swishbetalningar ökar snabbt

Introduktionen av mobiltjänsten Swish möjliggör omedelbara digitala överföringar person till person och person till företag. Användningen av Swish har ökat oerhört snabbt under de senaste åren. År 2014 hade cirka 10 procent av de svarande använt Swish under den senaste månaden och 2018 har cirka 60 procent använt Swish. I glesbygden är användningen av Swish något lägre 2018 och ligger omkring 50 procent.

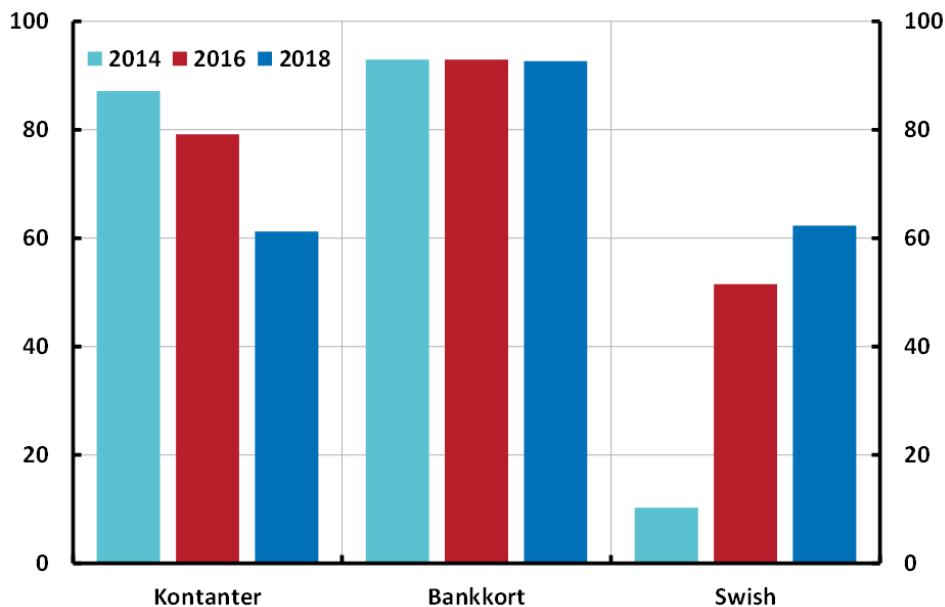
Parallellt med att Swish har ökat i popularitet har andelen hushåll som uppger att de använt kontanter under den senaste månaden fortsatt att minska. Sex av tio svenskar har använt kontanter som betalningsmedel under den senaste månaden. Motsvarande siffra 2016 var åtta av tio, vilket indikerar att allt färre hushåll väljer att betala kontant. Frågan säger däremot ingenting om hur ofta de svarande använt kontanter under den senaste månaden. Det räcker att kontanter använts en eller ett fåtal gånger under den senaste månaden för att den svarande ska uppge att de använt det betalningsmedlet. I år uppger fyra av tio att de inte använt kontanter alls under den senaste månaden. Detta resultat är inte unikt för riket som helhet, utan gäller även för de som bor i mer glesbefolkade områden. Sju av tio uppger att de skulle klara sig utan kontanter så som samhället ser ut idag. I glesbygden skulle nära sex av tio klara sig utan kontanter.

¹ Urvalsramen utgörs av befolkningen i 33 landsbygdskommuner som enligt Jordbruksverkets definition har en befolkning som är mindre än fem invånare per kvadratkilometer.

<http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterforutvecklingavlandsbygden/alltomlandet/sahardefinieravilandsbygd.4.36.2991bd13f31cadcc256b.html>

Vilka betalsätt har du använt under den senaste månaden?

Procent

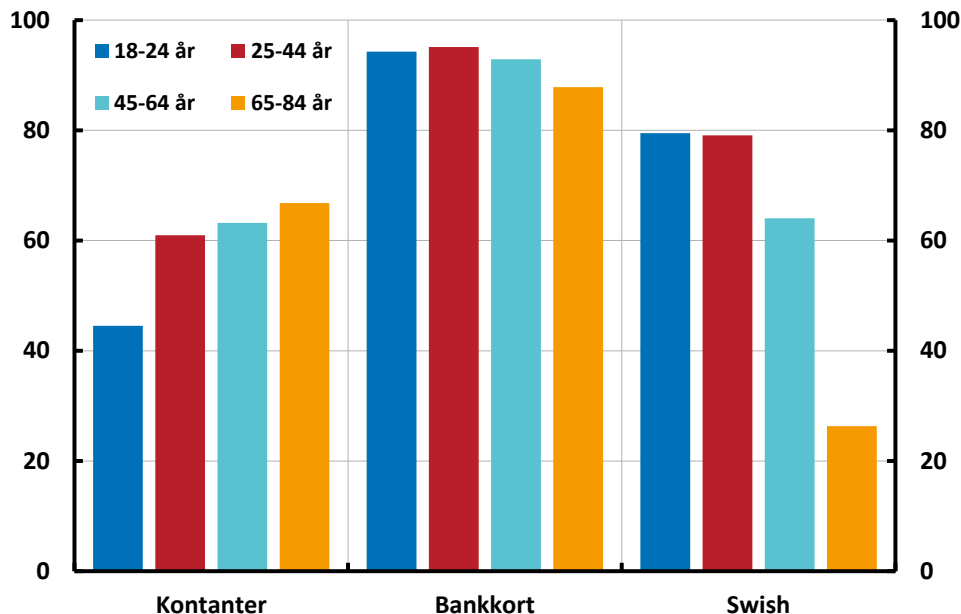
Källa: Riksbanken

Ålder spelar roll för valet av betalningsmedel – utom när det gäller bankkort

Det finns demografiska skillnader i valet av betalningssätt. Yngre använder kontanter i lägre utsträckning än äldre till förmån för elektroniska betalningar som till exempel Swish. I åldersgruppen 18-24 har 45 procent använt kontanter under den senaste månaden, medan nästan 80 procent har använt Swish. Med undantag för i den äldsta åldersgruppen används Swish i hög utsträckning även i övriga åldersgrupper. I åldersgruppen 45-64 uppger 64 procent att de använt Swish under den senaste månaden och i åldersgrupperna 25-44 och 18-24 är motsvarande siffra cirka 80 procent. Cirka 90 procent eller fler i samtliga åldersgrupper har uppgett att de har använt bankkort under den senaste månaden.

Vilka betalsätt har du använt under den senaste månaden? – kopplat till ålder

Procent

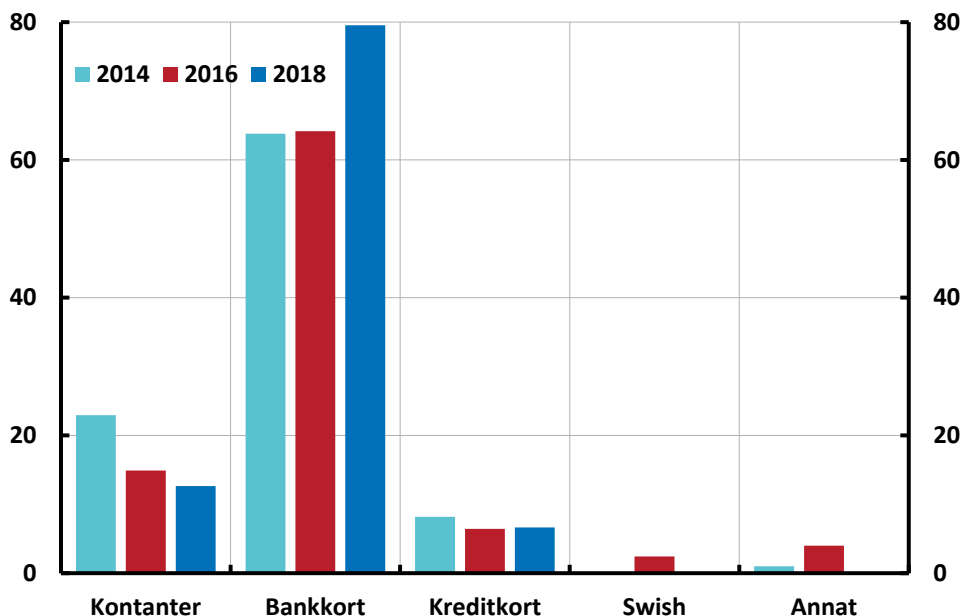
Källa: Riksbanken

Svenska hushåll föredrar bankkort

Kortbetalningar med bankkort behåller sin position som favorit bland de svenska hushållen. I år uppger 80 procent att de betalade med bankkort vid sitt senaste köp, 13 procent med kontanter och 7 procent med kreditkort. Även köp på belopp under 100 kronor sker i hög utsträckning med bankkort. Mobila betalningar som till exempel Swish används fortfarande i mycket begränsad omfattning vid köp i fysisk butik. Kortbetalningar med bankkort föredras även i glesbygden där 74 procent betalade med bankkort vid sitt senaste köp. Däremot betalade en något större andel med kontanter – 20 procent jämfört med 13 procent för riket som helhet.

Hur betalade du vid ditt senaste köp?²

Procent

Källa: Riksbanken

Fortsatt minskad kontantanvändning

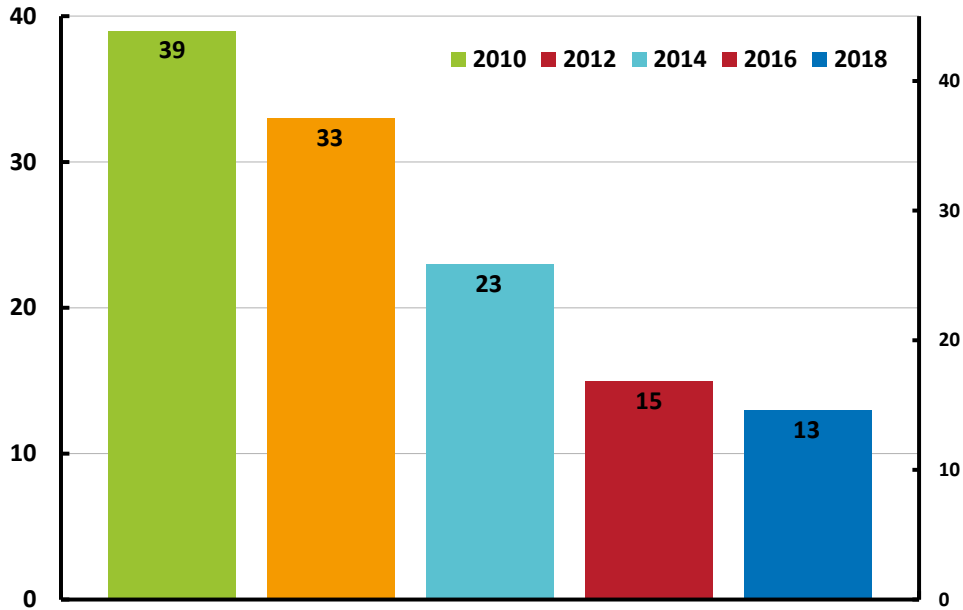
På åtta år har andelen svarande som betalat med kontanter minskat från cirka 40 procent till 13 procent. Andelen svarande som använt kontanter vid sitt senaste köp har i genomsnitt minskat med 15 procent per år mellan 2010 och 2016.³ Minskningstakten var särskilt hög mellan 2012 och 2014 och uppgick till cirka 30 procent.

² 2018 avser frågan köp i butik. Tidigare år avsågs senaste betalningstillfälle.

³ Vanligtvis genomförs intervjuundersökningen "Svenska folkets betalningsvanor" vartannat år. Eftersom årets undersökning genomförts i mars är det dock bara 1,5 år sedan den senaste undersökningen. Om man justerar för ett kortare tidsintervall mellan undersökningarna har andelen som använt kontanter vid sitt senaste köp i genomsnitt fortsatt minska med omkring 15 procent per år även efter 2016.

Andel som svarat att de betalade kontant vid sitt senaste köp⁴

Procent

Källa: Riksbanken

Kontantuttag sker allt mer sällan

Antalet kontantuttag i automater och på bankkontor fortsätter att minska. I år uppger 20 procent att de aldrig tar ut kontanter, 42 procent mer sällan än en gång i månaden, 31 procent en till tre gånger i månaden och 6 procent en eller några gånger i veckan. Jämfört med 2016 har andelen hushåll som tar ut kontanter en till tre gånger i veckan minskat med cirka 10 procentenheter och andelen som tar ut kontanter mer sällan än en gång i månaden har ökat med motsvarande storlek. Kontantuttag är något vanligare i glesbygden, men skillnaden är inte nämnvärt stor.

Även uttag av kontanter i kassa i butik (cashback) sker allt mer sällan. Över 60 procent av de svarande uppger att de aldrig tar ut kontanter i kassan i butik. Resultatet gäller även för glesbygden.

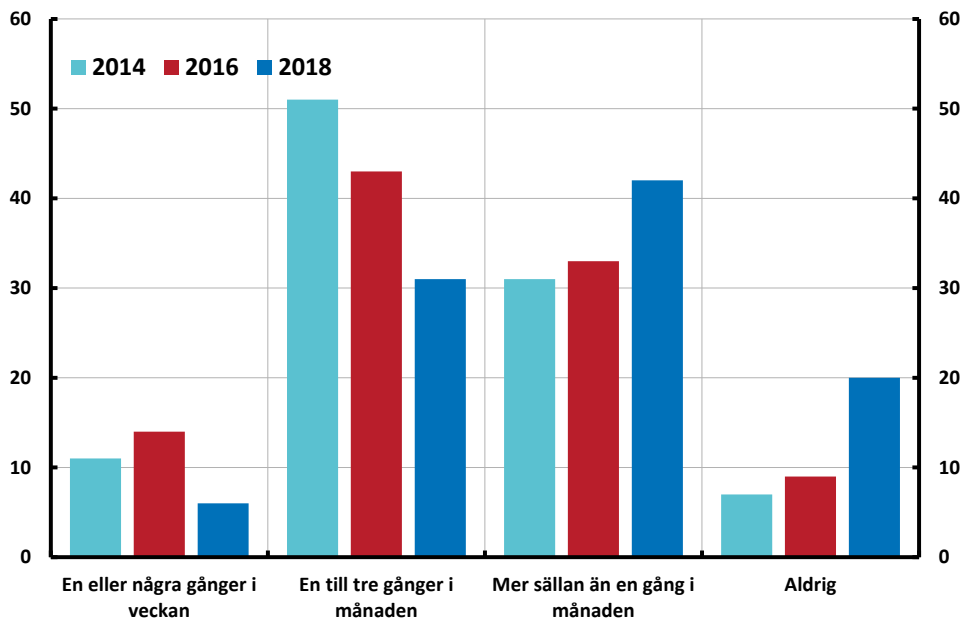
Om det fanns en avgift på 3-5 kronor på kontantuttag skulle cirka 30 procent att de svarande fortsätta betala kontant vid ungefär samma tillfällen som idag. Cirka 30 procent skulle däremot övergå till att betala med bankkort.

Storleken på kontantuttagen har varit relativt konstant sedan 2012. Cirka 30 procent tar ut 200-400 kronor, cirka 20 procent 500 kronor och cirka 20 procent över 1000 kronor.

⁴ Se fotnot 2.

Hur ofta tar du ut kontanter i uttagsautomat eller i kassan på ett bankkontor?

Procent

Källa: Riksbanken

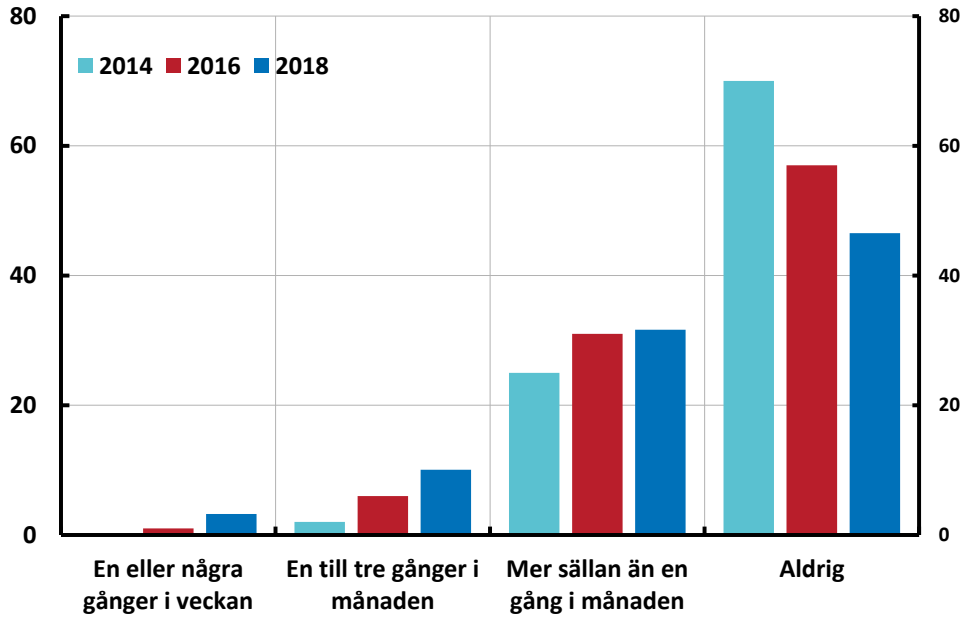
Svenska hushåll upplever sällan att butiker inte accepterar kontanter

Betalningsmarknaden är en tvåsidig marknad, vilket betyder att både hushåll och butiker måste acceptera ett betalningsmedel för att det ska fungera och vara användbart i praktiken. För att få en bild av handlarnas acceptans av kontanter ställdes frågan om hur ofta hushållen upplever att butiken de ska handla i inte accepterar kontanter.

Nära hälften av de svarande upplever aldrig problem med att betala med kontanter i butik. Cirka 30 procent upplever problem mer sällan än en gång i månaden, 10 procent en till tre gånger i månaden och 3 procent en eller några gånger i veckan. Även om det är relativt få som upplever problem med att betala kontant så förekommer detta nu något oftare än vid tidigare mätningar. Problemen med att betala kontant i butik är mer sällsynta i glesbygden. 63 procent upplever aldrig problem med att betala kontant, 22 procent upplever problem mer sällan än en gång i månaden, 7 procent en till tre gånger i månaden, 2 procent en eller några gånger i veckan.

Hur ofta upplever du att butiken du ska handla i inte accepterar kontanter?

Procent

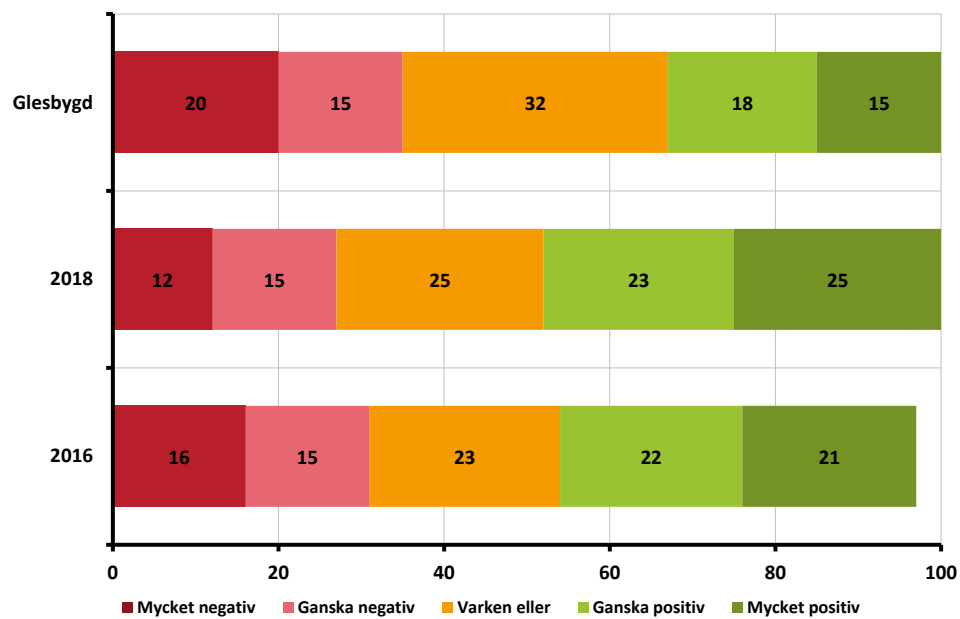
Källa: Riksbanken

Något fler positiva till den minskande kontantanvändningen

Hälften av de svarande var positiva eller mycket positiva till den minskande kontantanvändningen, medan 27 procent var negativa eller mycket negativa. Andelen positivt inställda ökade och andelen negativt inställda minskade jämfört med 2016. I glesbygden är andelen som är positivt inställda till utvecklingen (33 procent) nästa lika stor som andelen som är negativt inställda (35 procent). Däremot är andelen som varken är positiva eller negativa till den minskande kontantanvändningen större och utgör cirka 30 procent.

Inställning till den minskande kontantanvändningen⁵

Procent

Källa: Riksbanken

⁵ Glesbygd avser 2018.

SVERIGES RIKSBANK
103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)
Tel 08 - 787 00 00
Fax 08 - 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se